

Analytical Study on the Use of Architectural Photography in the Layouts of Selected Global Magazines (2010-2020)

Maryam Moshkelgosha

Lecturer, Department of Art, Apadana Institute of
Higher Education, Shiraz, Iran

Salva Amin Azad*

Bachelor of Arts in Photography,
University of Europe for Applied
Sciences, Berlin, Germany

Abstract

The present study aims to examine the role of architectural photography, whose visual characteristics align with formal principles of layout design such as alignment, balance, and rhythm, in shaping the visual structure of magazines. In this study, a number of international magazines, purposively selected, have been analyzed to explore how architectural photographs are used on their covers and inner pages. The method of analysis is as follows: first, each image is examined independently in terms of its visual features and composition; then, its role in the overall page structure and its relationship with other graphic elements are analyzed. Architecture constructs space, while photography reinterprets it in a two-dimensional form. The photographer, by choosing a specific viewpoint and framing, highlights certain parts of the structure and eliminates others, thus creating a new narrative of space. Subsequently, the editorial designer, by employing these images, shapes the layout and organizes the meaning and visual identity of the publication. The research method is qualitative and descriptive-analytical in nature, and the data have been collected based on observation and visual analysis of works. To facilitate understanding of the analytical process, several sample images have also been provided as references. The results indicate that in most of the magazines examined, architectural imagery is not merely a decorative element, but rather the main foundation of composition and the guiding factor of the viewer's gaze, ultimately becoming the carrier of meaning and the graphic identity of the publication.

Keywords: Architectural Photography, Magazine Layout, Graphic Design, Global Magazines.

Received:

Accepted:

ISSN:

تحلیل کاربرد عکاسی معماری در صفحه آرایی مجلات جهانی منتخب (۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰)

مریم مشکل گشا

مری گروه ارتباط تصویری، مؤسسه آموزش عالی آپادانا، شیراز، ایران

سلوی امین آزاد*

کارشناسی عکاسی، دانشگاه علوم کاربردی اروپا، برلین، آلمان

چکیده

پژوهش حاضر به منظور بررسی نقش عکاسی معماری که ویژگی‌های بصری آن با اصول رسمی صفحه‌آرایی مانند هم‌ترازی، توازن و ریتم هم‌خوانی دارد، در شکل‌گیری ساختار بصری مجلات انجام شده است. در این مطالعه، نمونه‌هایی از مجلات بین‌المللی که به صورت گزینش هدفمند انتخاب شده‌اند، مورد تحلیل قرار گرفته‌اند تا نحوه‌ی به‌کارگیری عکس‌های معماری در جلد و صفحات داخلی آن‌ها بررسی شود. شیوه‌ی تحلیل بدین گونه است که در گام نخست، هر تصویر به صورت مستقل و از نظر ویژگی‌های بصری و ترکیب‌بندی مورد بررسی قرار گرفته و در مرحله‌ی بعد، نقش آن در ساختار کلی صفحه و ارتباطش با سایر عناصر گرافیکی تحلیل شده است. معماری فضا را می‌سازد؛ درحالی‌که عکاسی، آن را در قالبی دوبعدی مجدداً تفسیر می‌کند. عکاس با انتخاب زاویه‌ی دید و قاب‌بندی خاص، بخشی از ساختار را برجسته و بخش‌هایی دیگر را حذف می‌کند و از این طریق، روایتی تازه از فضا می‌آفریند. در ادامه، طراح نشریات با بهره‌گیری از این تصاویر، صفحه‌آرایی را شکل می‌دهد و معنا و هویت بصری نشریه را سامان می‌بخشد. روش پژوهش، کیفی و از نوع توصیفی-تحلیلی است و داده‌ها بر پایه‌ی مشاهده و تحلیل بصری آثار گردآوری شده‌اند. برای تسهیل درک روند تحلیل، چند نمونه تصویر نیز به‌عنوان راهنما ارائه شده است. نتایج نشان می‌دهد که در اغلب مجلات مورد بررسی، تصویر معماری نه تنها عنصری تزئینی بلکه بنیان اصلی ترکیب‌بندی و عامل هدایت نگاه مخاطب است و درنهایت به حامل معنا و هویت گرافیکی نشریه بدل می‌شود.

کلیدواژه‌ها: عکاسی معماری، صفحه‌آرایی مجلات، طراحی گرافیک، مجلات جهانی.

مقدمه

صفحه‌آرایی به‌عنوان یکی از بنیادی‌ترین شاخه‌های طراحی گرافیک، نقشی اساسی را در سازمان‌دهی بصری محتوا و هدایت نگاه مخاطب ایفا می‌کند. در مجلات، صفحه‌آرایی نه تنها وسیله‌ای برای نظم‌بخشی به متن و تصویر بلکه ابزاری مؤثر برای انتقال هویت بصری نشریه و ایجاد ارتباط عاطفی با خواننده است. با ظهور مدرنیسم در اوایل قرن بیستم، طراحی گرافیک، به‌ویژه صفحه‌آرایی مجلات، دچار تحولی بنیادین شد؛ به‌نحوی که ارزش‌های زیبایی‌شناختی جدیدی همچون سادگی، نظم، وضوح و پرهیز از تزئینات زائد، جایگزین سبک‌های پر جزئیات پیشین گردید؛ به‌ویژه در مجلات تخصصی و فرهنگی معاصر، این رویکرد در قالب تمایل به وضوح، نظم و پرهیز از اغتشاش بصری تداوم یافته است. در میان عناصر گرافیکی متنوعی که در صفحه‌آرایی مجلات به کار می‌روند، تصویر و به‌ویژه عکاسی، جایگاهی محوری دارد. در این میان، عکاسی معماری به‌عنوان یکی از موارد شاخص و پرکاربرد در مجلات هنری و طراحی است که دیگر تنها به نمایش بناها محدود نمی‌شود بلکه به بیان‌های انتزاعی و ترکیب‌بندی‌های هندسی گرایش یافته است. در پژوهش حاضر، با تحلیل تعدادی از مجلات بین‌المللی منتخب در بازه‌ی زمانی ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ میلادی، تلاش می‌شود نقش و هدف به‌کارگیری عکاسی معماری در صفحه‌آرایی جلد و صفحات داخلی این مجلات مورد بررسی قرار گیرد. هدف اصلی این مطالعه، درک نحوه‌ی بهره‌گیری از تصاویر معماری به‌عنوان عناصر بصری مؤثر در ساختار و هویت گرافیکی مجلات معاصر است.

پیشینه‌ی پژوهش

پژوهش‌های متعددی را می‌توان درباره‌ی روایت معماری در بیان عکاسی و همچنین، صفحه‌آرایی مجلات و نقش تصویر در ساختار بصری آن‌ها یافت. برای نمونه، پژوهشی با عنوان «نقش عکاسی در انتقال ایده‌های معماری در مجلات معماری دهه‌های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰: از اسناد تصویری تا نقد اجتماعی» نوشته‌ی یاسنا گالیر (۲۰۲۲) نشان می‌دهد که چگونه عکاسی معماری از یک ابزار مستندسازی، صرفاً به رسانه‌ای برای نقد اجتماعی و بازنمایی اندیشه‌هایی در زمینه‌ی معماری تبدیل شده است. در حوزه‌ی صفحه‌آرایی نیز مقاله‌ای همچون «بررسی فرم و رنگ صفحه‌آرایی مجلات تخصصی عکاسی و ارائه‌ی خلاقانه‌ی آن» نوشته‌ی آتنا یزدان‌جو و فاطمه ولی‌روح (۱۴۰۴) به نقش فرم و رنگ در صفحه‌آرایی مجلات تخصصی عکاسی پرداخته و بر تأثیر این عناصر در انتقال مفهوم، جذب مخاطب و ارتقای کیفیت بصری نشریات تأکید کرده است. با وجود این، پژوهش‌هایی که به‌صورت هم‌زمان به کارکرد عکاسی معماری در ساختار صفحه‌آرایی مجلات، به‌ویژه در بازه‌ی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ میلادی، پردازند (مخصوصاً در کشور ما)، بسیار محدودند. از این‌رو، پژوهش حاضر با تمرکز بر نمونه‌های جهانی منتخب می‌کوشد پیوند میان عکاسی هنری معماری و صفحه‌آرایی مجلات را از منظر ترکیب‌بندی بصری و معناشناسی تصویر تحلیل کند.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع کیفی و با رویکرد توصیفی-تحلیلی انجام گرفته است. شیوه‌ی مطالعه به‌صورت موردی و از نظر زمان، گذشته‌نگر بوده و در زمره‌ی پژوهش‌های کاربردی قرار می‌گیرد. هدف پژوهش، شناسایی و تحلیل شیوه‌های به‌کارگیری عکاسی معماری در صفحه‌آرایی مجلات جهانی مربوط به سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ میلادی است.

ماهیت و کاربرد صفحه‌آرایی

صفحه‌آرایی به منظور حل مسئله‌ی سازمان‌دهی عناصر در یک صفحه پدید آمد. از زمانی که انسان‌ها در حدود ۴۰۰۰ سال پیش از میلاد، برای نخستین بار شروع به ثبت اطلاعات با ایجاد نشانه‌های میخی بر روی لوح‌های گلی کردند، نیاز به سازمان‌دهی و نظم‌بخشی به اطلاعات در صفحه وجود داشته است. در طول تاریخ نگارش، همواره طراحی صفحه و چیدمان تحت تأثیر فناوری‌ها و ایده‌های موجود زمان خود بوده است و همچنان این روند ادامه دارد. نخستین دست‌نوشته‌ها نیز بر اساس شیوه نوشتن یا کندن حروف بر روی سنگ تنظیم می‌شدند؛ برای مثال، به صورت افقی یا عمودی (خطوط غربی و شرقی) و از چپ به راست یا از راست به چپ (مانند یونانی و عبری). مصریان باستان، هندسه را به جهان معرفی کردند؛ در حالی که یونانیان باستان، مفهوم تناسب و سبک کلاسیک را بنیان نهادند. بیشتر اندازه‌های صفحه و حاشیه‌هایی که امروزه مورد استفاده قرار می‌گیرند، حاصل اصول طراحی‌ای هستند که مدت‌ها پیش پایه‌گذاری شده‌اند؛ مانند استفاده از نسبت طلایی^۱ برای ایجاد اندازه‌های صفحه یا روش «ون‌دوگراف»^۲ برای تقسیم‌بندی صفحات جهت حفظ تناسب چشم‌نواز (Ambrose & Harris, 2015).

امروزه با وجود پیشرفت‌های دیجیتال، همچنان صفحه‌آرایی در پی حل همان مسائل همیشگی است؛ یعنی سامان‌دهی عناصر در کادر به گونه‌ای که خوانا و قابل درک باشند. امروزه، چشم مخاطب به راحتی می‌تواند در میان چیدمان‌های پیچیده‌ای که مجموعه‌ای گسترده از اطلاعات را در خود جای داده‌اند، حرکت کند؛ چراکه همچنان اصول کهن سازمان‌دهی اطلاعات، معتبر و کارآمد هستند (Ambrose & Harris, 2015). در این میان، وظیفه‌ی طراح گرافیک آن است که با در نظر گرفتن این اصول و با به کارگیری عناصر طراحی همچون فونت، عکس، تصویرسازی، رنگ، نوع کاغذ و غیره به ارتباط بهتر با مخاطب کمک کند. نتیجه‌ی ترکیب و هماهنگی این عناصر، کاملاً به توانایی طراح در به کارگیری درست و ایجاد تعادل هوشمندانه میان آن‌ها بستگی دارد و در نهایت، موفقیت محصول نهایی به واکنش خوانندگان (چه مثبت و چه منفی) وابسته است (Dolic, Pibernik, Futač, 2008). صفحه‌آرایی مناسب و خوب، مخاطب را جذب می‌کند و به خواننده انگیزه می‌دهد. طراح باید طراحی خود را پس از مطالعه‌ی متن و جمع‌آوری تصاویر با داشتن آگاهی لازم از مطلب آغاز کند. صفحه‌آرایی سه هدف اصلی دارد: ۱. محتوا و اطلاعات را به بهترین و زیباترین شکل به مخاطب منتقل کند، ۲. مخاطب را متوجه و مشتاق پیگیری آن محتوا و اطلاعات کند، ۳. طراحی و صفحه‌آرایی به شکلی باشد که مخاطب بدون سردرگمی، بهترین درک از مفهوم محتوا را به دست آورد (همايون، ۱۴۰۴).

با توجه به پیشینه‌ی تاریخی بیان‌شده، امروزه یکی از زمینه‌هایی که صفحه‌آرایی به صورت تخصصی در آن به کار گرفته می‌شود، طراحی ادیتوریل^۳ است؛ شاخه‌ای از طراحی گرافیک که به سازمان‌دهی بصری متن و تصویر در نشریات چاپی و دیجیتال می‌پردازد. در صفحه‌آرایی مجلات نیز همان اصول بنیادینی که پیش‌تر به آن‌ها اشاره شد، اکنون به صورت آگاهانه و خلاقانه با هدف جلب توجه مخاطب و انتقال مؤثر پیام به کار گرفته می‌شوند؛ جایی که طراح از گرید^۴، تایپوگرافی^۵ و تصویر برای هدایت نگاه بیننده بهره می‌گیرد.

^۱ Golden ratio

^۲ Van de Graaf method

^۳ طراحی ادیتوریل یا Editorial Design به مجموعه‌ی انتخاب‌ها و تصمیم‌های طراحی گفته می‌شود که ساختار بصری یک نشریه (مجله، کتاب، کاتالوگ، روزنامه یا نسخه دیجیتال) را شکل می‌دهند.

^۴ Grid

^۵ Typography

اصول و ساختار صفحه‌آرایی در طراحی ادیتوریال و مجلات

مجله، مجموعه‌ای پیوسته از نشریات است که باید از شماره‌ای به شماره‌ی دیگر، ظاهری آشنا و قابل شناسایی برای خواننده داشته باشد. این ظاهر متمایز در چند سطح ایجاد و کنترل می‌شود. در بالاترین سطح، قالب کلی، نوع کاغذ و طراحی لوگو تعیین و مورد توافق قرار می‌گیرند؛ عناصری که معمولاً از شماره‌ای به شماره‌ی دیگر تغییر نمی‌کنند. با این حال، بعضی دیگر از عناصر بصری منعطف‌تر هستند، مانند سبک‌های عکاسی یا قواعد طراحی خاص (برای مثال، برخی تیترا همیشه باید در دو خط تنظیم شوند). در یک کتاب‌فروشی در نیویورک یا لندن، ده‌ی روزنامه‌فروشی در بارسلونا یا مرکز فروش مجلات در چین، صدها مجله را می‌بینید که هر یک با ترکیبی از تصاویر و تیترا روی جلد، همواره در تلاش برای جلب توجه خواننده هستند. برای رسانه‌ای که با گسترش اینترنت، مرگ قریب‌الوقوع آن بارها پیش‌بینی شده بود، همچنان بازار مجله به شکل جهانی و پویا باقی مانده است. با این حال، امروزه مجله چاپی، تنها یکی از اعضای خانواده‌ی گسترده‌ی رسانه‌ها است. در حوزه‌هایی مانند مد و سبک زندگی، صفحات براق و چاپی هنوز زیبایی خاص خود را دارند؛ اما این موضوع دیگر در مورد مجلات خبری و تخصصی صدق نمی‌کند. در این موارد، نسخه‌ی چاپی ممکن است تنها محصولی فرعی و مکمل محسوب شود (Caldwell & Zappaterra, 2014). با در نظر گرفتن این موارد، به روشنی می‌توان دریافت که طراحی صفحه‌آرایی در طراحی ادیتوریال و مجله، نقشی بنیادی در شکل‌دهی هویت بصری و برقراری ارتباط مؤثر با مخاطب دارد؛ نقشی که جانت فروئلیک^۱، مدیر خلاق مجله‌ی "ریل سیمپل"^۲، آن را چنین توصیف می‌کند:

«طراحی در خط مقدم برقراری ارتباط با خواننده قرار دارد. طراحی، محتوای نشریه، روح آن و نگرش آینده‌نگرانه‌اش را بازتاب می‌دهد و میان خواننده و روح مجله، پیوندی آنی و بی‌واسطه برقرار می‌کند»^۳ Caldwell (& Zappaterra, 2014).

با توجه به اینکه نمونه‌های مورد تحلیل این پژوهش به بازه‌ی زمانی ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ مربوط می‌شوند، اشاره‌ای کوتاه به روند ویژگی‌های طراحی مجلات در دوران مدرن می‌تواند در درک زمینه‌های تاریخی و زیبایی‌شناختی مؤثر باشد.

صفحه‌آرایی مجلات در دنیای مدرن

مدرنیسم، جنبشی خلاقانه که در نیمه‌ی نخست قرن بیستم آغاز شد، تمرکز کلی خود را بر سادگی، پاکیزگی فرم و کاهش تزئینات قرار داد. این رویکرد به پیدایش فونت‌های بدون سریف^۴ و افزایش استفاده از فضای سفید انجامید. تمایل به پر کردن و تزئین فضا، جای خود را به ستایش فضای سفید به‌عنوان عنصری مستقل در طراحی داد؛ زیرا رویکرد «کمتر، بیشتر است»^۵ در مرکز توجه قرار گرفت. بر اساس این رویکرد، طراحان بر یک یا دو عنصر متمرکز می‌شدند و می‌کوشیدند آن‌ها را به بهترین شکل ممکن ارائه دهند؛ به گونه‌ای که فضای سفید پیرامون آن‌ها نگاه بیننده را متوقف و متمرکز سازد. دوران مدرنیسم با رشد و گسترش مجلات هم‌زمان بود و مجله‌ها به‌نوعی بستر مناسبی برای طراحان مدرنیست فراهم کردند. از جمله چهره‌های شاخص این دوره می‌توان به آلکسی برودوویچ^۶، عکاس و طراح

¹ Janet Froelich

² Real Simple

³ Design is at the forefront of establishing a relationship with the reader. It telegraphs the content, spirit and forward-thinking qualities of the publication and gives the reader an instant relationship with the spirit of the magazine

⁴ Sans-serif

⁵ Less is more

⁶ Alexey Brodovitch (1898-1971)

روسی مهاجر، اشاره کرد که به‌عنوان مدیر هنری مجله‌ی هارپرز بازار^۱ فعالیت می‌کرد. از آنجا که نیاز این رسانه، جلب توجه و ایجاد علاقه بود، باعث شد طراحان به ترکیب خلاقانه‌ی فضای سفید، متن و تصویر روی آورند و مرزهای سنتی چیدمان را گسترش دهند (Ambrose & Harris, 2015).

استفاده از جلدهای انتزاعی^۲ در نشریاتی که وابستگی زیادی به فروش در دهه‌های روزنامه‌فروشی دارند، به‌ندرت دیده می‌شود؛ اما در نشریات تخصصی‌تر می‌توان آن‌ها را بیشتر مشاهده کرد. معمولاً امتیازی که این نشریات از آن برخوردار هستند، این است که می‌توانند با حداقل تیر یا حتی بدون آن کار کنند و آزادی عمل داشته باشند تا لوگو را در هر نقطه‌ای که از نظر طراحی مناسب‌تر است، قرار دهند؛ زیرا نمایش روی قفسه برای آن‌ها مسئله‌ی مهمی نیست و این آزادی می‌تواند به خلق طرح‌هایی بسیار خلاقانه و منحصر به فرد منجر شود (Caldwell & Zappaterra, 2014). پایه‌ای‌ترین و درعین حال، مهم‌ترین ساختار بصری در بیشتر جلد و حتی صفحات داخلی مجلات، تصویر است. استفاده از تصویر، اغلب پیام را به شیوه‌ای روشن و از نظر بصری جذاب به خواننده منتقل می‌کند. از آنجا که تصویر اولین عنصری است که با خواننده ارتباط برقرار می‌کند، تأثیری که در ذهن خواننده بر جای می‌گذارد، به همراه برداشتی که او از کل مطالب مجله داشته، یکی می‌شود. تصاویر مورد استفاده در مجلات را می‌توان به سه دسته تقسیم کرد؛ عکس‌ها، اینفوگرافیک‌ها^۳ و تصویرسازی‌ها^۴. هر یک از این سه نوع، ویژگی‌ها و کاربردهای خاص خود را دارند و بسته به موقعیت، استفاده از هر کدام توصیه می‌شود (Dolic, Pibernik, Futač, 2008). با توجه به عنوان مقاله، پرداختن به دسته‌های دوم و سوم تصاویر ضروری نیست و در ادامه، صرفاً به بخش مربوط به عکس پرداخته می‌شود.

در صفحه‌آرایی مجله، عکاسی نقش گزارشگری و روایت بصری را ایفا می‌کند و تنوع گسترده‌ی تکنیک‌ها و سبک‌های عکاسی معاصر، انتخاب‌های فراوانی از روایتگران و گزارشگران تصویری را در اختیار طراح نشریات قرار می‌دهد. حتی اگر به دلایل مالی امکان سفارش عکس وجود نداشته باشد، عکس‌هایی نیز که توسط آژانس‌های روابط عمومی^۵ یا خود سوژه‌ی داستان ارائه می‌شوند، می‌توانند همانند متن، مورد ویرایش و تنظیم قرار گیرند (Caldwell & Zappaterra, 2014).

مختصری بر عکاسی معماری

بنیان عکاسی معماری، در گستره‌ی هنر عکاسی نهاده شده و در واقع، قابلیت از هنر عکاسی است که خدمات بی‌بدیلی را به هنر معماری ارائه نموده است. عمدتاً عکس‌های معماری از نظر گونه‌بندی محتوایی به دو گونه‌ی «عکس معماری مستند» و «عکس معماری هنری» قابل دسته‌بندی است. گونه‌ی مستند به منظور نمایاندن واقعیات وجودی اثر معماری و بدون دخالت عمدی در پیام تصویر تهیه می‌شود؛ اما گونه‌ی هنری، امتزاجی از واقعیت اثر معماری با حالات، روحیات و ذوقیات هنرمند عکاس است. همچنین از موضوعات پژوهش، توجه به نقش هنرمند عکاس در تشکیل روایت معماری بود؛ زیرا هر عکس معماری، در حقیقت نوعی روایت تصویری است؛ روایتی برآمده از منظر هنرمند عکاس که نظر به مصنوعات معماری دارد. این موضوع ریشه در جوهره‌ی عکاسی معماری دارد که در آن، موجودیت عکس معماری، تابع رابطه‌ی بین دو ساختار هنری جدا از هم، یعنی ساختار معماری با ساختار تصویر است (زینال‌زاده، کبیرصابر، ۱۳۹۶).

¹ Harper's Bazaar

² Abstract Covers

³ Info-graphics

⁴ Illustrations

⁵ PR agency

ترکیب‌بندی و کادربندی، نقش مهمی در عکاسی معماری ایفا می‌کند. عکاسان از اصولی مانند ترکیب، تقارن، خطوط پیشرو و پرسپکتیو برای تصاویر بصری جذابی استفاده می‌کنند که با توجه به طراحی و ایجاد کیفیت فضای موضوعات معماری در هر بنا تغییر می‌کند. کیفیت‌های زیبایی‌شناختی عکاسی معماری از جمله نور، سایه، بافت و ترکیب فضایی، بر ادراک و تفسیر بینندگان از موضوعات معماری تأثیرگذار بوده و ادراک آن‌ها را از طراحی معماری شکل می‌دهند (توسلی آرا، ۱۴۰۳).

از نظر تاریخی، این شاخه از عکاسی در ابتدا به‌عنوان ابزاری بصری برای ثبت آثار معماری پدید آمد تا فرم‌ها و جزئیات آن‌ها را با دقت فنی بالا حفظ کند. هدف اصلی آن در سال‌های آغازین، مستندسازی دستاوردهای سازه‌ای برای استفاده در منابع، انتشارات یا پروژه‌های مرمتی بود؛ اما با پیشرفت هم‌زمان عکاسی و معماری در دوران مدرنیسم، این حوزه از نقش صرفاً مستندساز خود فراتر رفت و به رسانه‌ای تفسیری تبدیل شد که با ادراک، زیبایی‌شناسی و فضا درگیر است؛ به‌گونه‌ای که مستندسازی جای خود را به تفسیر هنری و خلاقانه داد. تا میانه‌ی قرن بیستم عکاسی معماری به زبانی بصری و مستقل تبدیل شد که توانایی داشت مقصود و مفهوم معماری را فراتر از حضور فیزیکی آن بیان کند (Hyun & Bafna, 2019). همان‌طور که هیون و بفنا (۲۰۱۹) اشاره می‌کنند، عکاسی معماری تضمین می‌کند که "ساختمان خود شکلی نمایشی است؛ چیزی که صرفاً دیده نمی‌شود بلکه به شیوه‌ای خاص دیده می‌شود"^۱. تحول عکاسی معماری از ثبت واقعیت به بیان بصری، زمینه را برای حضور آن در طراحی مجلات فراهم کرد؛ جایی که عکس، هم محتواست و هم ساختار.

عکاسی معماری به‌عنوان عنصر گرافیکی در مجله

در طراحی مجلات، از عکس‌ها برای برانگیختن احساسات خوانندگان (مانند شادی، اندوه، کنجکاوی و غیره) و نیز جهت تجسم بهتر محتوای متنی استفاده می‌شود. عکس‌ها تقریباً همیشه باید با موضوع مقاله مرتبط باشند و به شکلی روشن، پیامی درباره‌ی آن به خواننده منتقل کنند. آن‌ها نخستین ارتباط بصری خواننده با مقاله هستند و باید در نگاه اول، موضوع متن را آشکار کرده و درعین حال، از نظر بصری آن‌قدر جذاب باشند که خواننده را به مطالعه ترغیب کنند (Dolic, Pibernik, Futač, 2008).

در مجلات معاصر، عکاسی معماری تنها به‌عنوان عنصر تزئینی به کار نمی‌رود بلکه بخشی بنیادی از ساختار گرافیکی صفحه را شکل می‌دهد. تصاویر معماری با خطوط دقیق، تقارن، فواصل منظم و فضاهای خالی خود، با اصول طراحی گرافیک و صفحه‌آرایی همخوان هستند. در نتیجه، عکس معماری در صفحه‌آرایی می‌تواند همان نقشی را ایفا کند که پلان در معماری بر عهده دارد؛ یعنی سازمان‌دهی فضا، ایجاد تعادل و هدایت نگاه مخاطب. این هم‌نشینی میان عکاسی و گرافیک سبب می‌شود تصویر، نه تنها حامل محتوا بلکه سازنده‌ی فرم و هویت بصری صفحه نیز باشد (Elwall, 2004). با این حال، رایبسون^۲ هشدار می‌دهد که عکاسی هرگز نمی‌تواند جایگزین تجربه‌ی فضایی معماری شود. از دید او، تک‌نما بودن تصویر باعث می‌شود عکاسی، تنها بخشی از واقعیت را بازتاب دهد؛ اما همین محدودیت، به نقطه‌ی قوت آن در طراحی گرافیکی تبدیل می‌شود؛ زیرا عکس می‌تواند معنا را به‌صورت گزینشی بازآفرینی کند و به مؤلفه‌ای از ترکیب‌بندی صفحه بدل گردد؛ بنابراین، قدرت عکاسی معماری، نه در بازنمایی واقعیت بلکه در توان آن برای ساختن تجربه‌ای بصری است که میان معماری و طراحی گرافیک پل می‌زند (Hyun & Bafna, 2019).

^۱ "The building is a representational form in itself, something not just seen, but seen as"

^۲ Robinson, C. (1975). Architectural photography

تحلیل نمونه‌های منتخب از مجلات جهانی (۲۰۲۰-۲۰۱۰)

در طراحی یک مجله، طراح این امکان را دارد که تصویر را برش دهد، شکل آن را تغییر دهد و یا با تنظیم تن رنگی و استفاده از تکنیک‌های ویرایش عکس، نتیجه‌ای متفاوت ایجاد کند. انتخاب، کنار هم قرار دادن، ترکیب و چیدمان تصاویر و متن‌هایی که به مخاطب می‌گویند «چه می‌بیند»، می‌تواند نوعی واقعیت ساختگی را القا کند که شاید در اصل وجود نداشته باشد. به همین دلیل، مداخله‌ی طراح نشریه، ویراستار، ادیتور عکس و عکاس می‌تواند منجر به شکل‌گیری نمایش‌های گوناگون و متفاوتی از یک داستان واحد شود (Caldwell, & Zappaterra, 2014).

حال، با درک نقش کلیدی طراح نشریات در شکل‌دهی روایت بصری مجله، در این بخش ابتدا نمونه‌های منتخب از منظر عکاسی به صورت مستقل مورد بررسی قرار گرفته‌اند تا ویژگی‌های بصری، ترکیب‌بندی و بیان هنری آن‌ها تحلیل شود. سپس، نقش این تصاویر در صفحه‌آرایی و چیدمان کلی مجله مورد ارزیابی قرار گرفته است.

مجله‌ی والپیپر^۱

تصویر ۱: مجله‌ی والپیپر - سال ۲۰۱۸ - شماره‌ی ۲۳۵ - صفحه‌ی ۸۳ و

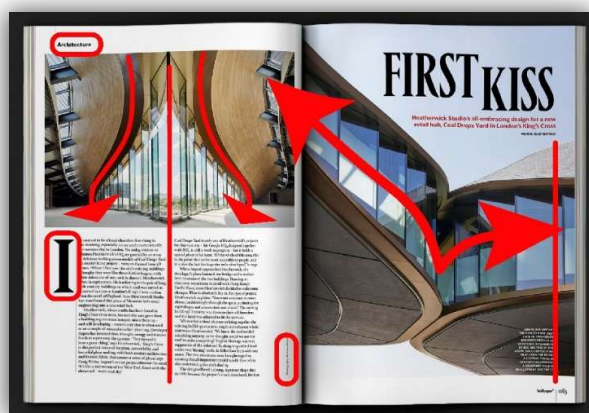
<https://alexanderranson.com/Wallpaper-Magazine> ۸۴

تحلیل عکس: عکس سمت راست از زاویه‌ای نزدیک و با دیدی روبه‌بالا گرفته شده تا مفهوم اصلی آن، یعنی «اولین بوسه»، به طور مستقیم و احساسی به بیننده منتقل شود. دو سازه در ترکیبی ظریف و پویا، همچون دو چهره‌ی در حال بوسه، در مقابل یکدیگر قرار گرفته‌اند. انتخاب زاویه‌ی پایین از سوی عکاس، نه تنها این مفهوم را تقویت می‌کند بلکه بر شکوه و حضور فیزیکی سازه‌ها نیز می‌افزاید. استفاده از نور طبیعی در شرایطی با پس‌زمینه‌ای ساده از آسمان، موجب حذف عوامل مزاحم بصری شده و نگاه مخاطب را به رابطه‌ی معنایی میان دو فرم معطوف می‌سازد. در نتیجه، تصویر از سطح یک مستند معماری فراتر رفته و به بیانی شاعرانه از ارتباط، نزدیکی و احساس تبدیل می‌شود. عکس سمت چپ، مهارت چشمگیری در نمایش تقارن و سازمان‌دهی فضایی را نشان می‌دهد که ترکیب‌بندی آن به صورت کامل در مرکز و با تعادل دقیق قرار گرفته است؛ تا جایی که در نگاه نخست ممکن است ویرایش شده به نظر برسد.

^۱ Wallpaper* Magazine

با این حال، حضور نور طبیعی، بازی سایه‌ها بر روی زمین و منظره‌ای که از پنجره‌های شیشه‌ای دیده می‌شود، اصالت تصویر را تأیید می‌کند. نگاه بیننده، خطوط همگرا در دو سوی قاب را به صورت ناخودآگاه دنبال می‌کند و سپس به مرکز بازمی‌گردد؛ حرکتی که ریتمی بصری و پیوسته ایجاد می‌کند. این گردش دید، نوعی توازن و هماهنگی در تصویر پدید می‌آورد. در مجموع، این یک ترکیب‌بندی از نظر فنی بی‌نقص است که هندسه‌ی معماری این سازه را به شکل دقیق و آگاهانه نمایش می‌دهد.

صفحه آرایشی: در طراحی این دو صفحه‌ی روبه‌رو، پیام بصری روشنی جهت نمایش ارتباط و پیوستگی میان دو ساختمان به کار گرفته شده است؛ ساختمان‌هایی که به نظر می‌رسد نقطه‌ی اتصال فیزیکی آن‌ها در همین بخش متمرکز شده است. نحوه‌ی جایگذاری عنوان به گونه‌ای است که نگاه مخاطب را میان تصویر و تیتراژ حرکت می‌دهد و از این طریق، نوعی پویایی بصری در ترکیب ایجاد می‌شود. از سوی دیگر، فرم پله‌ای شیشه‌های ساختمان، با هدایت تدریجی نگاه به سمت صفحه‌ی مقابل، بر تداوم بصری و یکپارچگی طراحی این دو صفحه تأکید دارد. علاوه بر این، هم‌ترازی متون پایین صفحه با عنوان، به ایجاد تعادل در ترکیب‌بندی کلی صفحه کمک کرده است (تصویر ۲).

تصویر ۲: راهنمای ترکیب‌بندی (نگارندگان)

در صفحه‌ی سمت چپ، ترکیب‌بندی کلی دارای حالتی متقارن است؛ فضای سفید میان دو ستون متن (که به صورت چپ‌چین تنظیم شده‌اند) در امتداد خط مرکزی تصویر قرار گرفته و این هم‌راستایی، پیوستگی دیداری میان بخش تصویری و نوشتاری را تقویت کرده است. خطوط منحنی موجود در تصویر، نگاه مخاطب را به سوی ستون‌های متن هدایت می‌کند و همچون نوعی دعوت بصری برای ورود به بخش نوشتاری عمل می‌کند. همچنین، با جایگذاری متن کوچک در سمت راست صفحه، تعادل و تقارن در ترکیب حفظ شده و این عنصر، در هماهنگی با حرف ابتدایی بزرگ «A» در سمت مقابل، به ایجاد توازن بصری میان دو صفحه کمک کرده است. پالت رنگی این طرح، مینیمال و محدود است، متون عمدتاً با رنگ مشکی خنثی تنظیم شده‌اند و تصاویر دارای تناژهای طبیعی و نزدیک به هم هستند. افزودن رنگ قرمز در زیر عنوان، کنتراستی هوشمندانه در ترکیب‌بندی ایجاد کرده است (تصویر ۲).

مجله‌ی آزور^۱

آنچه طراحی و چیدمان مجله‌ی آزور را برجسته می‌کند، قابلیت بالای آن در شخصی‌سازی رنگ‌ها است. به لطف ستون‌های منظم و فونت‌های برجسته، این طراحی به گونه‌ای است که می‌توان به‌سادگی آن را با ترکیب‌های رنگی متنوع هماهنگ کرد، بدون اینکه از خوانایی یا جذابیت بصری آن کاسته شود (Marq, 2025).

تصویر ۳: مجله‌ی آزور، سال ۲۰۱۸ - The Urbanism Issue

<https://shop.azuremagazine.com/collections/all-issues/products/the-urbanism-issue-sept-2018>

تحلیل عکس: در این عکس، سازه‌ی نیمه از سمت راست صفحه را اشغال کرده و با فرم هندسی تیز و بالکن‌های لایه‌لایه‌ی خود، ریتمی از خطوط و اشکال را ایجاد می‌کند. تکرار و خطوط هدایت‌گر در ترکیب‌بندی، نگاه بیننده را به‌سوی بالا هدایت می‌کنند که از نظر مفهومی با عنوان مجله یعنی «راهکارهای آسمان آبی برای شهرهای بهتر» هماهنگ است. نور طبیعی و تیز روز همراه با آسمان صاف، هرگونه عامل مزاحم را حذف کرده و زاویه‌ی پایین عکاسی، بر ارتفاع و مدرن بودن بنا تأکید دارد. ترکیب‌بندی در عین سادگی، دقیق و هدفمند است و حس نظم و معاصر بودن شهری را تقویت می‌کند.

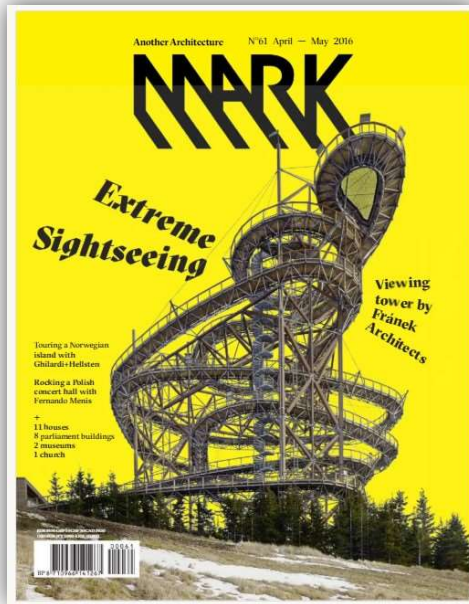
صفحه‌آرایی: چشمگیرترین نکته در طراحی جلد این شماره، جایگذاری عنوان اصلی مجله در فضای خالی آسمان تصویر است.

اندازه‌ی فونت در طراحی عنوان، نقش مهمی در بیان میزان اهمیت مطلب دارد. به‌طور معمول، عنوان در بالای متن قرار می‌گیرد؛ اما این یک قانون ثابت نیست. معمولاً عناوین با حروف ضخیم‌تر و فونت‌هایی با شکل جذاب‌تر طراحی می‌شوند تا توجه خواننده را جلب کنند (Dolic, Pibernik, Futač, 2008). این انتخاب، علاوه بر ایجاد کنتراستی جذاب میان رنگ سفید حروف و پس‌زمینه‌ی آبی، به خوانایی و برجستگی تیترا کمک کرده است. نوشته‌ها از سمت راست با خطوط و سطوح ناهموار نمای ساختمان هم‌تراز شده‌اند و این هم‌ترازی، نوعی تعادل بصری میان متن و تصویر

^۱ Azure Magazine

ایجاد کرده است. همچنین، هم‌تراز بودن لوگوی نوشتاری مجله در بالا با گوشه‌ی تصویر از سمت چپ، نظمی ساختاری به ترکیب‌بندی جلد بخشیده است. افزودن مستطیل قرمز در سمت چپ، علاوه بر جلب توجه مخاطب، به ایجاد تعادل در وزن بصری صفحه کمک کرده است؛ چراکه حضور ساختمان در سمت راست ترکیب، سنگینی بصری قابل توجهی را ایجاد می‌کند. طراح در بخش پایینی جلد نیز با به کارگیری فلشی در اطراف جمله، مسیر حرکت نگاه مخاطب را کنترل کرده و هم‌زمان اطلاعات تکمیلی درباره‌ی ساختمان را ارائه داده است (تصویر ۳).

مجله‌ی مارک^۱

تصویر ۴ مجله مارک، سال ۲۰۱۶، شماره ۶۱

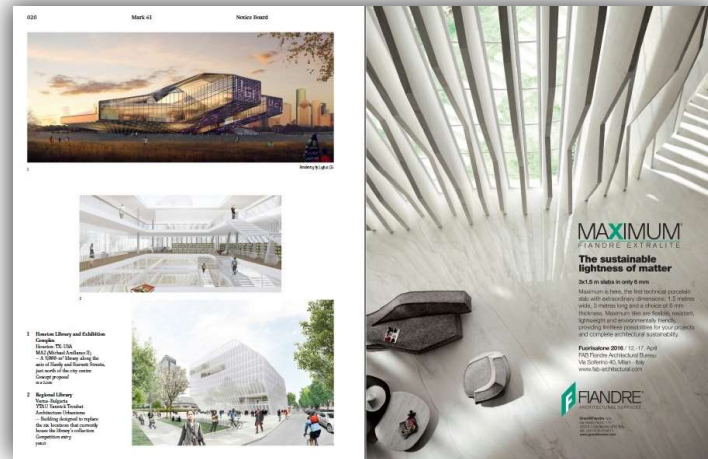
<https://www.scribd.com/document/709571768/Mark-Magazine-61>

تحلیل عکس: این تصویر، ماهیتی انتزاعی فراتر از کارکرد مستند خود می‌یابد. پیچیدگی ساختاری آن نوعی سردرگمی بصری ایجاد می‌کند و نگاه بیننده را بدون نقطه‌ی تمرکز مشخص در جهات مختلف هدایت می‌کند. در اینجا، انتزاع نه از طریق مینیمالیسم بلکه از طریق تراکم و تنش فضایی پدیدار می‌شود. عکاس، سازه را به شکل آگاهانه از فاصله و زاویه‌ی پایین قاب‌بندی کرده است تا با نمایش بخش‌هایی از زمین، سنگینی بصری بخش پایینی و تعادل مجسمه‌وار آن را برجسته‌تر سازد.

صفحه‌آرایی: می‌توان گفت استفاده از رنگ زرد برای پس‌زمینه، نه تنها با هدف جلب توجه و ایجاد حسی از پویایی و حرکت (متناسب با فرم ماریپیچ و پیرانرژی سازه) انجام شده بلکه رویکردی هوشمندانه برای فراهم کردن فضای کافی جهت افزودن عناصر نوشتاری نیز به شمار می‌رود. لوگوی مجله در بخش بالایی و مرکزی جلد قرار گرفته تا حس تعادل در ترکیب‌بندی حفظ شود. از آنجا که بخش کوچکی از آن در زیر لایه‌ی تصویر بنا قرار گرفته است، لوگو بخشی از تصویر کلی به نظر می‌رسد و این امر موجب پیوستگی میان تصویر و نوشتار شده است. در نگاه

^۱ Mark Magazine

نخست، ترکیب‌بندی پیچیده به نظر می‌رسد؛ اما به کارگیری سلسله‌مراتب بصری^۱ دقیق در اندازه و چیدمان فونت‌ها، مسیر حرکت نگاه مخاطب را به صورت هدفمند هدایت می‌کند. متون فرعی که نقش اطلاعات ثانویه را دارند، در دو سوی سازه جای گرفته و به صورت زاویه‌دار تنظیم شده‌اند تا با فرم خاص سازه هماهنگ شوند. در نهایت، هم‌ترازی متون کوچک‌تر در سمت چپ با بخش پایینی جلد، به‌ویژه با محل قرارگیری بارکد مجله، به حفظ توازن بصری و انسجام نهایی ترکیب کمک کرده است (تصویر ۴).

تصویر ۵: مجله‌ی مارک، سال ۲۰۱۶، شماره‌ی ۶۱، صفحه‌ی ۲۰ و ۲۱

<https://www.scribd.com/document/709571768/Mark-Magazine-61>

تحلیل عکس: در اینجا زاویه‌ی دید (از بالا) عکس، بیننده را در موقعیتی برتر نسبت به فضای معماری قرار می‌دهد و بلافاصله حس تسلط فضایی را القا می‌کند. از این دید، ترکیب‌بندی عکس نگاه را به اجبار به پایین می‌کشاند؛ گویی چشم بیننده از خطوط عمودی بالا، مستقیماً بر سطح صیقلی زمین فرود می‌آید. کنشی بصری که خود پرسپکتیو آن را طراحی کرده است. پس از این نقطه‌ی تمرکز، نگاه به‌طور طبیعی به جست‌وجوی سایر جزئیات سازه در سراسر قاب می‌پردازد. نور نرم و پخش‌شده، در هماهنگی با این ساختار دقیق، شفافیت را حفظ می‌کند، بی‌آنکه حواس را پرت سازد (تصویر ۶).

^۱ Visual hierarchy

تصویر ۶: راهنمای ترکیب‌بندی (نگارندگان)

صفحه‌آرایی: همان‌طور که در بخش قبل گفته شد، خطوط نمای ساختمان در تصویر سمت راست، نگاه مخاطب را به پایین و بخش خالی تصویر هدایت می‌کند؛ بخشی که به‌طور طبیعی منطقی‌ترین مکان برای قرارگیری متن است. برخلاف جلد مجله که سرشار از حس پویایی و حرکت بود، در اینجا متن با چینش منظم و چپ‌چین خود، نقش مهمی را در ایجاد تعادل بصری ایفا می‌کند. طراح صفحه با به‌کارگیری رنگ آبی کم‌رنگ در قسمت‌هایی از لوگو و تیترو، نوعی هارمونی رنگی ایجاد کرده و مانع از گسستگی در میان بخش‌های نوشتاری شده است. در صفحه‌ی سمت چپ، متون با چینشی متقارن در برابر متن‌های صفحه‌ی راست قرار گرفته‌اند. این امر به ایجاد تعادل ترکیب‌بندی کمک کرده است. در این بخش، سه تصویر از ساختمان که بیشتر جنبه‌ی مستند و کاربردی دارند تا تزئینی، در اندازه‌های متفاوت چیده شده‌اند تا نمایی کلی از پروژه را ارائه دهند. از آنجا که رنگ‌های هر دو صفحه عمده‌تأخشی هستند، تنها نقاطی که در آن‌ها کنتراست رنگی قابل توجهی دیده می‌شود، تصویر بالایی در صفحه‌ی چپ و مبلمان تیره‌رنگ موجود در تصویر صفحه‌ی راست هستند. این تضادهای محدود باعث می‌شوند نگاه مخاطب در تعادلی نرم میان دو صفحه حرکت کند (تصویر ۶).

مجله‌ی فریم^۱

تصویر ۷: مجله‌ی فریم، سال ۲۰۱۰، شماره‌ی

<https://publishing.mediacrat.com/en/projects/frame> ۰۲،۸

تحلیل عکس: این عکس نمونه‌ای از مینیمالیسم مدرن و نظم فضایی کنترل‌شده است که از طریق ترکیب‌بندی دقیق و تضاد رنگی خود برجسته می‌شود. پله‌ی قرمز که به‌صورت مورب در قاب امتداد یافته، به‌عنوان محور بصری و عنصر مرکزی عمل می‌کند و با محیط سفید و استریل اطراف در تضاد قرار می‌گیرد. نورپردازی مصنوعی و نرم، سایه‌ها را حذف کرده و جلوه‌ای تخت ایجاد می‌کند که حس پاکی و نظم را تقویت می‌نماید. زاویه‌ی دید باز، وضوح هندسی را برجسته کرده و مفهوم «استریل‌سازی فضا» را که در عنوان مجله به آن اشاره شده، بازتاب می‌دهد. این تصویر فراتر از مستندسازی معماری عمل کرده و آن را به مطالعه‌ای بصری از نظم و سادگی تبدیل می‌کند.

^۱ Frame magazine

صفحه‌آرایی: ترکیب‌بندی این جلد، برخلاف تصویری که در پس‌زمینه دیده می‌شود، حال و هوایی شلوغ و پویاتر دارد. به نظر می‌رسد طراح با استفاده از چند رنگ متفاوت در نوشتار و لوگو و همچنین، پراکندگی آگاهانه‌ی متون در سطح صفحه، سادگی و تمیزی تصویر اصلی را تا حدی به چالش کشیده است. در چیدمان کلی، قواعد کلاسیک صفحه‌آرایی همچون حفظ حاشیه‌ها^۱ و هم‌ترازی عناصر رعایت نشده‌اند؛ اقدامی که می‌تواند آگاهانه و با هدف ایجاد حس بی‌نظمی کنترل‌شده صورت گرفته باشد. متن‌ها با رنگ مشکی در فضاهاى خالی میان عناصر تصویری جای گرفته‌اند و این پراکندگی در ترکیب، موجب تقویت ریتم دیداری و حرکت چشم در سراسر صفحه شده است.

تصویر ۸: راهنمای ترکیب‌بندی (نگارنگان)

رنگ زرد لوگو، نقطه‌ی آغاز حرکت نگاه مخاطب را تعیین می‌کند؛ مسیری که از لوگو آغاز شده، از امتداد پله‌های قرمز و درب می‌گذرد و در نهایت به بخش پایین جلد می‌رسد. این حرکت تدریجی، نوعی انسجام پنهان را میان رنگ، فرم و متن ایجاد کرده است (تصویر ۸).

^۱ Margin

جدول ۱: نتیجه‌گیری از تحلیل بصری (نگارندگان)

نام مجله	ویژگی‌های بصری عکس معماری	نقش عکس در ساختار صفحه‌آرایی	رابطه‌ی عکس با متن و سایر عناصر گرافیکی	اصول طراحی غالب
Wallpaper	مینیمال، مفهومی و کاملاً هم‌راستا با عنوان و ماهیت مجله	۱. عکس سمت راست محور اصلی، ۲. عکس سمت چپ بیشتر در خدمت متن	عنوان هماهنگ است و ۲. عکس دوم، نگاه مخاطب را به سمت متن هدایت می‌کند ۳. پالت رنگی محدود	استفاده‌ی دقیق از هم‌ترازی، سلسله‌مراتب بصری روشن و سازمان‌دهی منسجم عناصر
Azure	نور طبیعی، فرم‌های هندسی تیز و ریتمیک	۱. عکس، محور اصلی صفحه است و فضای منفی مناسب در بخش آسمان، امکان جایگذاری تیترو اطلاعات متنی را فراهم کرده است	۱. کنتراست بین حروف سفید و پس‌زمینه‌ی آبی ۲. هم‌ترازی متن با خطوط و سطوح ناهموار نمای ساختمان	هم‌ترازی، تعادل و تناسب
Mark (جلد)	عکس، نگاه را بدون نقطه‌ی تمرکز مشخص در جهات مختلف پراکنده می‌کند. زاویه‌ی پایین دید نیز وزن بصری بخش پایینی و پیچیدگی سازه را برجسته‌تر کرده است	نقش عکس در صفحه محوری نیست. در این نمونه، ویرایش و تصمیمات طراح گرافیک، نقش بسیار مهمی در نتیجه داشته است	۱. به‌کارگیری زمینه‌ی زردرنگ برای ایجاد فضای کافی جهت افزودن متن ۲. نوشته‌ها با فرم خاص سازه هماهنگ شده‌اند	۱. سلسله‌مراتب بصری دقیق در اندازه و چیدمان فونت‌ها ۲. هم‌ترازی عناصر نوشتاری و کنتراست رنگی بالا
Mark (دو صفحه‌ی روبه‌رو)	این عکس، بیننده را در موقعیتی برتر نسبت به فضای معماری قرار می‌دهد و نگاه او به‌طور طبیعی به جست‌وجوی جزئیات می‌رود	عکس سمت راست محور اصلی است؛ درحالی‌که عکس‌های سمت چپ، بیشتر جنبه‌ی مستند داشته و برای نشان دادن سازه به کار رفته‌اند	۱. رنگ‌ها خنثی هستند. ۲. خطوط نمای ساختمان، نگاه مخاطب را به پایین تصویر و متن هدایت می‌کنند	تأکید و هم‌ترازی
Frame	زاویه‌ی دید باز، تضاد رنگی کنترل‌شده، محیطی سفید و استریل و نورپردازی مصنوعی و نرم که بر نظم و هندسه‌ی فضا تأکید دارد	عکس، نقش اصلی و محوری صفحه را ایفا می‌کند و جهت حرکت چشم مخاطب را تعیین و هدایت می‌کند	طراح با استفاده از چند رنگ متفاوت در نوشتار و لوگو و همچنین، پراکندگی آگاهانه‌ی متون، سادگی تصویر را به‌نوعی تغییر داده است	سلسله‌مراتب بصری مناسب، کنتراست رنگی و استفاده‌ی هدفمند از پراکندگی عناصر

نتیجه‌گیری

در هنگام تحلیل هر اثری که عکس معماری بخشی از آن است، باید محدودیت‌هایی را در نظر گرفت که عکاس در مواجهه با بنایی بسیار بزرگ‌تر از خود با آن روبه‌روست. همین تفاوت مقیاس میان عکاس و بنا سبب می‌شود نوعی محدودیت در زاویه‌ی دید، انتخاب قاب و نحوه‌ی نمایش فضا به وجود آید؛ محدودیت‌هایی که در فضای کنترل‌شده‌ی استودیو وجود ندارند. از سوی دیگر، بیشتر عکس‌های معماری که در مجلات به کار می‌روند، در ابتدا با هدف استفاده بر روی جلد یا صفحه‌آرایی گرفته نشده‌اند؛ بنابراین، طراح نشریات باید ترکیب‌بندی تازه و مؤثر پیرامون آن‌ها بیافریند تا تصویر در قالب جدید خود، بیشترین تأثیر را بر مخاطب بگذارد. در بسیاری از موارد، طراح ناچار است اجازه دهد تصویر، ساختار و ریتم

کلی صفحه را تعیین کند؛ زیرا عکس معمولاً نقش پس‌زمینه و عنصر اصلی طراحی را هم‌زمان بر عهده دارد. از این رو، تصمیمات عکاس در هنگام ثبت بنا، مستقیماً بر نحوه‌ی استفاده‌ی آن در صفحه توسط طراح گرافیک اثر می‌گذارد. با توجه به نمونه‌های بررسی‌شده می‌توان گفت که در بیشتر این مجلات، طراحی و چیدمان صفحات، اهمیت بیشتری به تصویر در مقایسه با متن می‌دهند؛ چراکه عکس، حامل اصلی مفهوم و هویت بصری مجله است.

نکته‌ی جالب در مجلاتی که از عکس‌های معماری بهره می‌برند، زنجیره‌ی خلاقانه‌ای است که از آغاز تا چاپ نهایی طی می‌شود: نخست، معمار طرح و نقشه‌ی اولیه را خلق می‌کند؛ سپس بنا ساخته می‌شود و عکاس با دیدگاه و هدف خود از آن عکاسی می‌کند و درنهایت، این تصویر در دست طراح نشریات قرار می‌گیرد تا در ترکیب‌بندی نهایی مجله جای گیرد. در نتیجه، هر جلد یا صفحه از این مجلات حاصل همکاری سه جریان خلاق معماری، عکاسی و طراحی گرافیک بوده که روایت بصری تازه‌ای از فضا را در کنار یکدیگر می‌سازند.

منابع

- توسلی آرا، ف. (۱۴۰۳). تکامل و اهمیت عکاسی معماری با تمرکز بر مؤلفه‌های مؤثر بر آن. در کنفرانس بین‌المللی معماری، شهرسازی، هنر، طراحی صنعتی، ساخت و فناوری حکمت بنیان (ص. ۸).
- زینال‌زاده، ی.، کبیر صابر، م. ب. (۱۳۹۶). *روایت معماری در بیان عکاسی؛ مراتب معنا در عکس معماری*. مجله هنرهای زیبا: هنرهای تجسمی، ۲۲(۴)، ۸۵.
- همایون، ح. (۱۴۰۴). *بررسی صفحه‌آرایی رمان‌های اجتماعی در دوران معاصر*. نشریه مطالعات هنر آپادانا، ۱(۳)، ۱۰۵-۱۱۹.
- یزدان‌جو، آ.، ولی‌روح، ف. (۱۴۰۴). *بررسی فرم و رنگ صفحه‌آرایی مجلات تخصصی عکاسی و ارائه‌ی خلاقانه‌ی آن*. شانزدهمین کنفرانس بین‌المللی گردشگری، فرهنگ و هنر.

References

- Ambrose, G., & Harris, P. (2015). *The layout book*. Bloomsbury Publishing.
- Caldwell, C., & Zappaterra, Y. (2014). *Editorial design: Digital and print*. Laurence King Publishing.
- Dolić, J., Pibernik, J., & Futač, N. (2008). Contemporary magazine design. In *Proceedings of the 12th International Conference of Printing, Design and Graphic Communication Blaž Baromič* (pp. 69–73). University of Zagreb, Faculty of Graphic Arts; University of Ljubljana, Faculty of Natural Science and Engineering; Pulp and Paper Institute; Branch of Matica hrvatska.
- Elwall, R. (2004). *Building with light: The international history of architectural photography*. Merrell in association with the Royal Institute of British Architects.
- Galjer, J. (2022). The role of photography in the transfers of architectural ideas in the architectural magazines of the 1950s and 1960s: From documents to socially engaged criticism.
- Hyun, M. S., & Bafna, S. (2019). The photographic expression of architectural character: Lessons from Ezra Stoller's architectural photography. *The Journal of Architecture*, 24(1), 1–26.
- Marq. (2025, July 24). *30 magazine design & layout ideas to spark your creativity*. Marq. <https://www.marq.com/blog/14-magazine-layout-design-ideas-for-your-inspiration>
- Robinson, C. (1975). Architectural photography. *JAE*, 29(2), 10–15. <http://www.jstor.org/stable/1424476>

استناد به این مقاله: مشکل گشا، مریم؛ امین زاده، سلوی. (۱۴۰۴). تحلیل کاربرد عکاسی معماری در صفحه‌آرایی مجلات جهانی منتخب (۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰)، فصلنامه رهاورد هنر، ۱(۱)، ۲۰-۳۵.

Name of Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.